

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : พิชญาพร สีเข้ม สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท

ชัยนาท ส่งเสริมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

“ถั่วเขียวผิวมัน”

ทดแทนการทำนาปรัง ลดเสี่ยงขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง

กรมส่งเสริมการเกษตร มีบทบาทภารกิจ ในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร สร้างความเข้มแข็งแก่ เกษตรกรด้วยการจัดระบบการผลิตพืชในพื้นที่ นาข้าว มีเป้าหมายในการลดรอบพื้นที่เพาะปลูกข้าว นาปรัง ด้วยการจัดกิจกรรมทางเลือกพืชที่เหมาะสม ทดแทน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้สนับสนุน ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรังเข้าร่วม **โครงการ พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร** เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน การทำนาปรัง เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พริก แตงโม ข้าวโพดหวาน และอื่น ๆ ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวไม่เกิน 120 วัน ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการ การผลิตพืชทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิต คุณภาพผลผลิต และการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม เกิดความมั่นคง และยังยืนในอาชีพการเกษตร

ที่มาการส่งเสริมปลูกถั่วเขียวทดแทนการทำนาปรัง

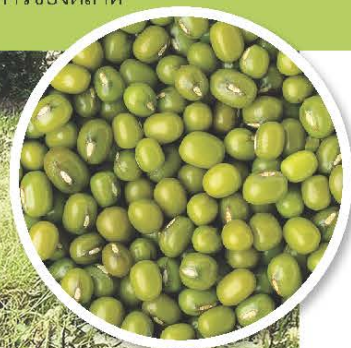
จังหวัดชัยนาท มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 1,199,257 ไร่ โดยในปี 2565 มีพื้นที่ ทำนาปรัง 343,672 ไร่ พบว่าในบางพื้นที่มีปริมาณน้ำไม่พอต่อการปลูกข้าวนาปรัง ทำให้ผลผลิตน้อยไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน และในปี 2566 สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอวัดสิงห์ อำเภอสรรคบุรี อำเภอหันคา และอำเภอหนองมะโมง ส่งเสริมให้ เกษตรกรปลูกถั่วเขียวผิวมันทดแทนการทำนาปรัง โดยรับสมัครเกษตรกรผู้สนใจ เข้าร่วมโครงการดังกล่าวผ่านการจัดเวทีชุมชน ให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูก พืชทดแทนนาปรัง สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ชีวภัณฑ์) โดยเฉพาะ เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวที่ส่งเสริมให้ปลูกในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท 3 เนื่องจากให้ผลผลิตสูง ขนาดเมล็ดใหญ่ การสุกแก่ของฝักสม่ำเสมอใกล้เคียงกัน เหมาะสำหรับการแปรรูปเป็นวุ้นเส้น และเป็นที่ต้องการของตลาด

เทคนิคการทำงานส่งเสริมในพื้นที่

“พาให้ทำ ตามให้คิด ศึกษาดูงาน เพื่อจุดประกายและต่อยอด”

นั่นคือ ส่งเสริม แนะนำ และดำเนินการร่วมกับ เกษตรกรในการปลูกถั่วเขียวผิวมัน สอบถามปัญหา และอุปสรรคที่พบขณะทำการเพาะปลูก ลงสำรวจ โรคแมลงในแปลง หากตรวจพบ ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมเกษตร ศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเชื่อมโยงตลาด และต่อยอดแนวคิด การแปรรูปถั่วเขียวผิวมันในพื้นที่

ข้อดีการปลูกถั่วเขียวพีชใช้น้ำน้อยในช่วงฤดูแล้ง

เนื่องจากพื้นที่นอกเขตชลประทานส่วนใหญ่มีขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง แต่ดินยังสามารถเก็บความชื้นได้ จึงเหมาะสมในการปลูกถั่วเขียวผิวมัน อีกทั้งถั่วเขียวเป็นพืชที่เพาะปลูกง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น อายุการเก็บเกี่ยวเร็ว ประมาณ 65-70 วัน การปฏิบัติดูแลรักษาง่าย ตลอดจนมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแหล่งผลิต

เทคนิคการเพิ่มผลผลิต "ถั่วเขียวผิวมัน" ในช่วงฤดูแล้ง

การปลูกถั่วเขียวในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรจังหวัดชัยนาท นิยมปลูกในพื้นที่นาหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวหน้าปีแล้ว ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม โดยทำการหว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวทันทีขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ เพราะจะได้อาศัยปริมาณน้ำในดินสำหรับการงอก และใช้น้ำค้างในการเจริญเติบโตแทนการใช้น้ำชลประทาน

▶ เทคนิคการปลูกถั่วเขียว หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวหน้าปี เกษตรกรจะสูบน้ำเข้าในพื้นที่และขังน้ำไว้ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นสูบน้ำออกให้หมดแล้วปล่อยพื้นที่ไว้ 3-4 วัน จึงทำการไถแปร ทิ้งไว้ 1 วัน จึงหว่านเมล็ดพันธุ์แล้วไถกลบ เทคนิคนี้จะทำให้ดินมีความชื้นที่เหมาะสมต่อการงอกของเมล็ดถั่ว ได้ต้นถั่วจำนวนมาก

▶ เทคนิคการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดชัยนาท จะยังไม่ทำการเก็บเกี่ยวในฝักแก่รุ่นแรก โดยปล่อยให้ถั่วเขียวออกฝักไปถึงรุ่นสองหรือรุ่นสาม จึงเก็บเกี่ยวซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตดี และมีปริมาณมากขึ้น

การปลูกถั่วเขียวผิวมัน มีต้นทุนการผลิต 3,050 บาทต่อไร่ ส่วนการทำนาปรังมีต้นทุนการผลิต 5,670 บาทต่อไร่ ซึ่งต้นทุนการผลิตถั่วเขียวผิวมันน้อยกว่าถึง 2,620 บาทต่อไร่ เมื่อคิดทบทวนกับรายได้สุทธิที่ได้รับพบว่า เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกถั่วเขียวผิวมัน 1,950 บาท ในขณะที่กำไรจากการปลูกข้าวหน้าปีได้เพียง 1,370 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มีนาคม 2566) ถึงแม้ว่าผลกำไรจะแตกต่างกันไม่มากนัก แต่การที่เกษตรกรหันมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาปรัง จะช่วยลดความเสี่ยงจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ❖